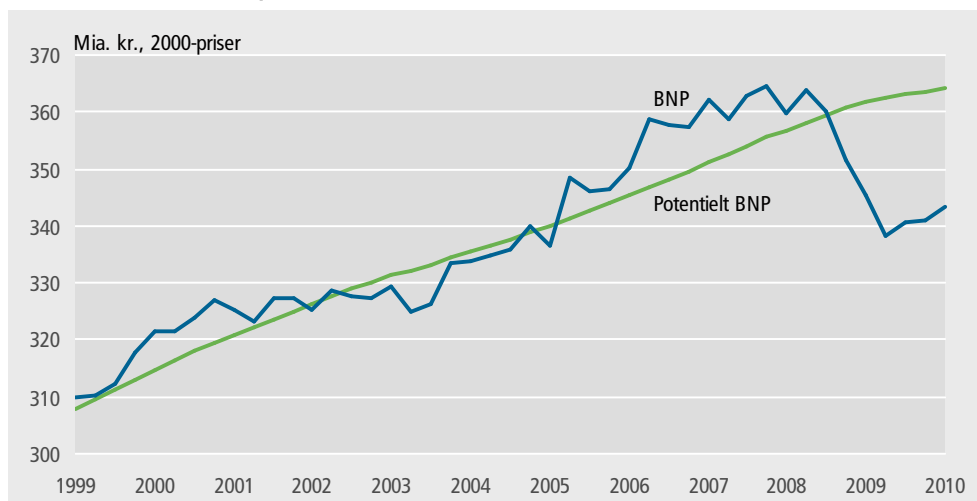

Bobler og finanskrise siden årtusindeskiftet

Først kom it-aktieboblen, så kom boligboblen og til sidst finanskrisen. Det seneste tiår har budt på store konjunkturudsving – ikke kun i Danmark. Faldet i det danske bruttonationalprodukt (BNP) i 2009 er det største fald i et enkelt år siden besættelsesårene, hvor rationeringen begrænsede produktionsmulighederne. Det var koncentreret i fjerde kvartal 2008 og første halvdel af 2009. Efterfølgende er BNP steget en smule i tredje og fjerde kvartal 2009 og igen i første kvartal 2010. Niveaulet er dog stadig væsentlig lavere end det potentielle BNP, som udtrykker det niveau, BNP ville have, hvis der blandt andet var ligevægt på arbejdsmarkedet.

Danmarks bruttonationalprodukt (BNP)

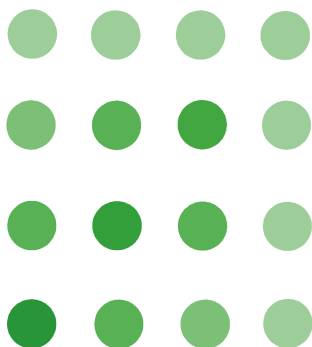

Årtiets konjunkturudsving krydser grænser

Statistisk Tiårsoversigt 2010 udkommer i dag med en temaartikel om de markante udsving, der har præget de økonomiske konjunkturer siden årtusindeskiftet. Fokus er på Danmark, men artiklen belyser også samspillet med økonomiske udsving i udlandet. Både den voldsomme bevægelse i it-aktiernes pris omkring 2000 og finanskrisen i 2008 er internationale fænomener. På samme måde er boblen i boligpriserne i midten af tiåret også set i andre lande, herunder USA, hvor risikable boligudlån var med til at grundlægge finanskrisen.

Faldende priser på it-aktier fulgt af stigende boligpriser

Da it-boblen bristede i 2000, svækkedes både eksport og erhvervsinvesteringer, og i de efterfølgende år voksede BNP mindre end produktionskapaciteten (målt ved potentielt BNP). I 2004 havde blandt andet de lave renter fået så meget gang i boligmarkedet og det private forbrug, at der startede et nyt opsving. Stigningen i boligpriserne var så kraftig, at vi refererer til det som en boligboble, og de gennemsnitlige boligpriser nåede et rekordhøjt niveau i 2007, inden de atter begyndte at falde. Da boligpriserne var toppet, begyndte det private forbrug og boligbyggeriet at falde. Det danske BNP var allerede stagneret, da finanskrisen for alvor ramte i efteråret 2008.

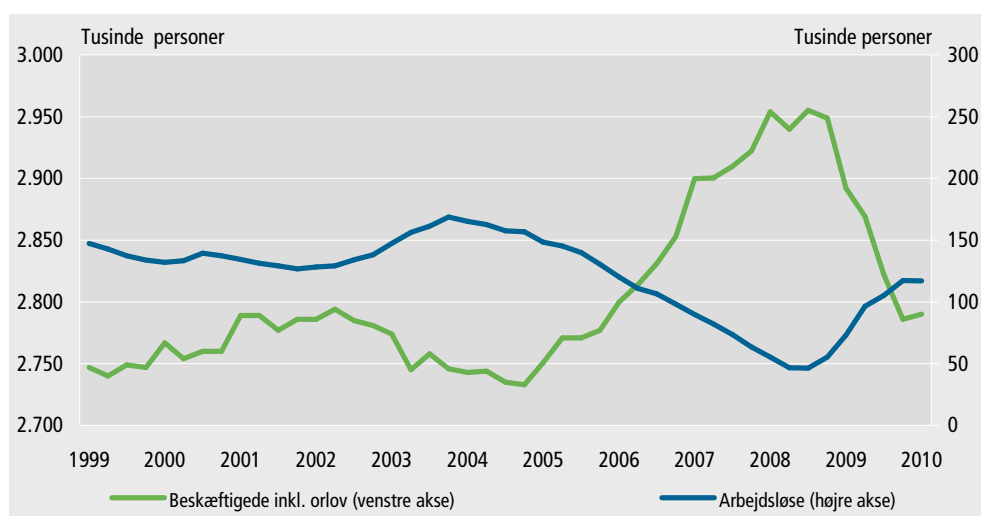
Dobbelt så mange går konkurs

Finanskrisen og den medfølgende økonomiske krise er tiårets største konjunkturbegivenhed. Både den indenlandske efterspørgsel og eksporten faldt i efteråret 2008. I 2009 har både eksport og import ligget på et lavere niveau, der modsvarer udenrigshandlen i 2005. Inflationen toppede med prisstigninger på over 4 pct. i løbet af 2008. Lønstigningen aftog lidt i slutningen af 2008 og faldt kraftigt i løbet af 2009, mens prisstigningerne dykkede allerede i efteråret 2008. Også industriproduktionen lå højt frem til sommeren 2008, men styrtdykkede ligesom i de fleste andre lande i løbet af efteråret og begyndelsen af 2009. Antallet af konkurser begyndte allerede at stige i starten af 2008, og siden er niveauet mere end fordoblet

Markant omsving på arbejdsmarkedet

Arbejdsmarkedet vendte i tredje kvartal 2008, så den rekordlave arbejdsløshed begyndte at stige og beskæftigelsen at falde. Efterfølgende er antallet af arbejdsløse tredoblet. I det første halvår i 2010 har arbejdsløsheden ligget stabilt omkring 4,2 pct. af arbejdsstyrken.

Beskæftigelse og arbejdsløshed

Er krisen overstået?

Trods opgangstegnene i produktionen befinder den danske økonomi sig i midten af 2010 stadig i den lavkonjunktur, som finanskrisen udløste. Det forudgående BNP-fald var stort, og BNP er i 2010 mindre end det niveau, der ville give fuld beskæftigelse. Statistikkerne for første halvår 2010 rummer også opgangstegn for andre lande, herunder USA, der ofte ligger foran i konjunkturforløbet. Men mange lande har fået statsfinansielle problemer og høj arbejdsløshed, og det kan hæmme opsvinget.

Mere information

Tal og figurer stammer fra temaartiklen i Statistisk Tiårsoversigt 2010: "Bobler og finanskriser – konjunkturudsving 1999-2010". Flere tal findes om økonomiske konjunkturer findes på www.statistikbanken.dk.

Kilder og metoder

Beskrivelse af metode findes i publikationen *Statistisk Tiårsoversigt 2010*.

Næste offentliggørelse

Statistisk Tiårsoversigt 2011 udkommer uge 33 i 2011 med et nyt tema.

Henvendelse

Timmi Gravensen, tlf. 39 17 38 65, trg@dst.dk
Marianne Kjær Mackie, tlf. 39 17 31 69, mma@dst.dk